

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e17690/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

værdige, eller om der ved Rigsdagens Samtykke skal foretages et Samtykke af begge dens forskellige Afdelinger. Det er jo vist, at naar ingen anden Bestemmelse gives, maas den almindelige Regel gjælde, hvorefter Rigsdagens Vilje gaar ud fra, hvad begge Afdelinger, enhver for sig, have besluttet; men hvorefter dette i et Forhold som det her nævnte maatte være det Hovedsaglige, derom har jeg nogen Tvivl.

Kultusministeren: Jeg har ikke Noget at sige. Hvad jeg vilde have bemærket i Anledning af Hierarkiens og Ministeriets Forslag, er allerede fremhævet. Alle er enige om Tansen. Der skal udbringes en Regel, som skal omfatte 2 Tilfælde, det der enten kan være Sværgemaal, om Kongen af Danmark kan kaldes til Regjeringen i et andet Land, eller at Regenten i et andet Land ved Kræfter kan kaldes til Regjeringen i Danmark. Det synes endvidere, at Pluralitetens Forslag efter Sværgebrønden kan omfatte det første Tilfælde, at Kongen af Danmark kaldes til Regent i et andet Land, og ikke den anden Del af Tansen, at Regenten i et andet Land kaldes til Regjeringen i Danmark, og dette synes at tale for den af Ministeriet foreslåede Form. Hvad jeg endnu har at tilføje er blot et Par Ord med Hensyn til de 2 Reaktionsforslag, som dog ere fremkomne heri. Med hensyn til Reaktionsforslag haves vistnok ingen af en mere juridisk Natur om Forholdet mellem Danmark og de udenlandske Riger i alle Tilfælde ligegyldigt med Høiherren og København. Saaledes som Paragraphen haaber oplyst er skrevet, og saaledes som den efter Majoritetens og Minoritetens Forslag vil komme til at lade, haaber Forholdet til Hertugdømmene Holsten og København endvidere, som det i alle Tilfælde ber. Med de 2 her fremkomne Forslag oplyses derimod en visse Uklarhed af Forholdet, det der ene gaar ud paa, at det skal betyde „de dermed forbandne Hertugdømmer Holsten og København“, og saaledes udtales sig om denne Forbindelse endvidere Barighed eller Uafhængighed af Hertugdømmets Neutralitet, og det andet gaar ud paa, at Kongen her er fremdeles regjerende Hertug i Holsten og København. Jeg synes, at Bestemmelsen af disse Forhold ligger aldeles udenfor Grundloven for Danmarks Rige, og det er nok, at der i Grundloven er belagt det Forhold med Hensyn til Dronningen af disse Forhold, og derfor tror jeg, at man i alle Tilfælde bør indskrænke sig til at vælge imellem de 2 Forslag, som ere fremkomne i Udvalget, eller de Modifikationen og nærmere Bestemmelser, som dertil kunne staa sig, men ikke gaar ind paa at opstaa i Grundloven en nærmere Faktuelbestemmelse af den Art af det Forhold, hvori Holsten og København fremdeles skulle staa til det danske Rige.

Ordføreren: Med Hensyn til Sværgebrønden om Afstaaelsen af nærværende Paragraphs første Del, som jeg i Hensende til de Indvendinger, som ere fremkomne imod Udvalgets Hierarkiske Forslag, væsentlig henholde mig til den Bemærkning, som blev gjort af den erede Rigsdagsmand for Dønske Amt Ge. Dietrich (S. Jædersten). Med Hensyn dernæst til de Forslag, der udtrykkelig nævne Holsten og København, som jeg ganske henholde mig til, hvad der er anført af den betragtede Kirke- og Undervisningsminister, at vi vel maatte erindre, at denne Paragraph kun i Forbindelse kommer til at nævne Hertugdømmene, uden at ville indlaide sig paa nogen Ordning af disse Forhold, men forresten kan jeg henholde mig til min tidligere Bemærkning, at ethvert Forslag skal paa det Nærværende overveies i Udvalget; derimod er det et Par andre Punkter, som jeg maa berøre. Der er talt om den Pluralitet, hvorefter Rigsdagens Beslutning skal tages; jeg især, at naar man ei udtrykkelig fordrer nogen kvalificeret Majoritet, saa er det en Selvsig, at almindelig Pluralitet er tilstrækkelig, og det vil da være aldeles overflødig, fortløst at sige Noget derom. Forjaaret man har spurgt om, hvad der forstaaes ved Rigsdagens Samtykke, tror jeg, at den Sværgebrønden først i Udvalget, at det kan er „den forenede Rigsdag“, som betegner den Forhandlingsmaade, hvor begge Ting træde sammen; naar der dernæst tales om Rigsdagens Samtykke, forstås det overalt, at ethvert Ting for sig Beslutning gives sig Samtykke, og jeg tror, naar man især sigter til Udvalgets Bestemmelser om disse 2 Ting, er det ei nogen Grund til i nærværende Tilfælde at lade et

høiagtet Samtykke; jeg tror, at det kan være i sin Orden, at et saadant Samtykke ikke gives, men mindre begge Ting vedkomme sig i den almindelige Forhandlingsform. Forjaaret der endelig er gjort adskillige Erindringer med Tilførselsforslag, forekommer det mig ikke, at alle disse ramme Forslaget. Man har netop med Bliid sagt, at i intet Tilfælde kan han (Kongen) foreslåe Regjeringens Sæde udenfor Riget. Ved Ordet „Regjeringens Sæde“ havde det været tilstrækkelig betegnet, at det ikke er sagt Noget, der kan være til Hindre for, at Kongen i nogen Tid er fraværende fra Regjeringens Sæde, og hvad angaar de Ord „i intet Tilfælde det vil sige, om Kongen end bliver Regent i en fremmed Stat“ kan han (Kongen) foreslåe o. s. v., tro vi, at det ikke berøber sig til en eller anden Overenskomst i dette Hensigt; men det, som man troede sig til at udtales i Grundloven, det var, at Kongen ikke paa egen Haand i noget Tilfælde skulle kunne foreslåe Regjeringens Sæde udenfor Riget.

Ordføreren: Kultusministeren har allerede godkjendt, hvorefter indet af de to Forslag paa Rigsdagen fremkomne Forslag til Berendring af § 5 kan tilføjes, og det forekommer mig tillige, at det fra flere Sider er indkommet, at saavel Udvalgets Reaktionen som de af Udvalget fremsendte og det Minoritetets tilføjede Reaktionsforslag alle haabe den Bestaaelighed. Jeg vilde derfor tillade mig at foreslaa, at § 5 udtrykkelig saaledes: „Kongen kan ikke uden Rigsdagens Samtykke være Regent i nogen anden Stat eller i andre Statstier end Hertugdømmene Holsten og København.“ Dermed undgaar for det første den Strid, som ogsaa er anført i Indtægtsligningen til Udvalgets Betænkning over Paragraphen, nemlig om Holsten og København rettelig kunne betragtes som Stater eller ikke. Men der endvidere endnu det, at det med Bestemmelser udtales, at Kongen ikke alene ikke kan være Regent i nogen fremmed Stat, men heller ikke i nogen fremmed Statstier, thi, Hensigt det jo vistnok vilde være forstodt, led det sig dog vistnok haabe paasaae og godkjende, at kun det første, og ikke tillige det sidste, var forbudt i Udvalget.

Ordføreren: Forjaaret den erede Ordfører bemærkede, at det Tilfælde, som er foreslået af Udvalget, ikke kunde være til Hindre for, at en fremmed Regent, som blev Konge i Danmark, eller en Konge i Danmark, som blev Regent i en fremmed Stat, kunde foreslåe Regjeringens Sæde udenfor Riget, vil jeg bemærke, at det allerede ikke kan bestaae med Orden; thi naar det først er sagt, at Kongen kan uden Rigsdagens Samtykke tillige kan være Regent i Hertugdømmene Holsten og København, og dernæst, at i intet Tilfælde kan han foreslåe Regjeringens Sæde udenfor Riget, kan det dermed tilføjes, at det er Noget, som han heller ikke kan gjøre med Rigsdagens Samtykke. Det staar som en Grundlovsbestemmelse og kan altsaa ikke forandres uden paa grundlovsændring Maade. Med Hensyn til de Reaktionen, der ere foreslåede af de andre Rigsdagsmænd, skal jeg dog gjøre den Bemærkning, Hensigt jeg ikke er ganske stemt uden for det af Rigsdagsmændene for Stenbergs (Røder) foresatte, at det ikke vilde at være nogen Betænkning i, at der nævnes den Hensigtgjerning, at Kongen tillige er Regent i Holsten og København; det er jo en faktisk Uafhængighed, og naturligtvis kan det, at det var nævnt i Danmarks Grundlov — som at sige paa en blot negativ Maade —, at Hertugdømmene Holsten og København vare Lande, hvori Kongen kunde være Regent uden Rigsdagens Samtykke, ikke haave nogen Indflydelse paa de Sværgemaal, som kunne opstaae i Fremtiden, navnlig med Hensyn til Kræftigen. Det sidste blot som en faktisk Uafhængighed, at Kongen det er Regent, og at det ikke haaber Noget imod, at han vedbliver at være Regent over disse Lande med Regjeringen over Danmark.

Grundlovs: Det blev ogsaa afgjort, at Overstyret til Grundloven først til Slutningen skulle komme under Behandling; men dermed var det naturligtvis ikke Mening, at vi ikke under Treforsningen af alle Underretter behøvede skulle komme i. Nu, at det altsaa var Rigets, Danmarks Grundlov, hvorefter hele Tansen beredte sig. Det blev ved denne Tidspunkt i en meget uforlyst Hensigt anmærket, at man kunde ligne Overstyret med den Tid, man glove